

JELENTÉS

PROBLÉMÁK, VÁLTOZÁSOK

Nehézséget jelentett, hogy a Classical Text Editor (CTE) szoftver beszerzése a nehézkes közbeszerzés miatt a tervezetthez képest későn valósult meg, valamint főképpen, hogy a projekt második évétől kezdve a megvalósításra rányomta a bélyegét a COVID-helyzet. Gondot okozott, hogy a külső konzulensekkel (Daniele Solvi, Diego Dotto, Filippo Sedda) történő személyes konzultáció, valamint a kéziratok személyes ellenőrzése (ami a néhol tökéletlen digitális reprodukció, valamint a kodikológia kérdések tisztázása, olvashatatlan részek ellenőrzése miatt lett volna alapvető) részben elmaradt.

KUTATÁS MENETE

A kutatás első évében, a terveknek megfelelően több olaszországi kutatóutat valósítottunk meg, ahol egyrészt a még hiányzó kéziratok digitalizálását, másrészt a külföldi közreműködőkkel való konzultációkat végeztük. Valamint Szemere Ditta, fiatal kutató részt vett olaszországi képzésen, hogy a CTE kezelését elsajátítsa.

A konkrét kutatás két alapvető fázisra oszlott:

1) **A Testo maggiore A** kapcsán teljes egészében a kutatócsoport tagjai végezték el az alapszövegének átírása, egy előzetes kiadási alapelvek elkészítését, valamint a forrásapparátus összeállítását. Továbbá a párizsi kódexben szereplő illusztrációkhoz tartozó instrukciók és feliratok átírását is a kutatócsoport végezte az első olvasatban, s később a külföldi partnerek (Montefusco, Bischetti, lásd alább) ellenőrizték le helyszíni kutatás formájában. A vezető kutató koordinálta és részben végezte a bevezető tanulmányokban megírását.

2) **A Testo maggiore B** kapcsán elsőként részletes, 7 kézirat összesen 7 kritikus szöveghelye alapján elvégzett teljes *collatio* alapján meghatároztuk a kiadás alapszövegét (Firenze, Biblioteca Nazionale Centrale, MS N.A. 350). Ezután valósult meg az alapszöveg teljes átírása, valamint a variánsok dokumentálása az apparátusban.

A szinoptikus kiadásban helyet kapó fejezetek kijelölése, a kiválasztott fejezetek kritikai kiadásának (emendálás, variánsok, latin szöveg, Testo A-hoz való viszony) elvégzése. A problémás szöveghelyek kapcsán nyelvtörténeti konzultáció (Salvi).

A két kiadás és az apparátusok felvitele a Classical Text Editor-ba, a szövegek és az apparátusok szinkronizálása. A kiadás-technikai problémák kapcsán konzultáció (Sedda és Eötvös Kiadó).

KONFERENCIÁK, WORKSHOPOK

Annak ellenére, hogy a COVID-helyzet miatt a tervezett konferenciák nagy része elmaradt, illetve elhalasztották, mégis sikerült a kutatócsoport tevékenységét bemutatnunk itthon és külföldön is:

2019-ben a kutatás első eredményeit két előadásban (MTA BTK ITI, Rebakucs felolvasóest), és CEU Communicating the Passion workshop) osztottuk meg.

A hazai disszemináció szempontjából kiemelendő a kutatócsoport formális bemutatkozása a Magyar Hagiográfiai Társaság felolvasóülésén (Falvay Dávid –Konrád Eszter –Szemere Ditta –Ertl Péter, „A Meditationes Vitae Christi és a hagiográfia: egy kutatócsoport bemutatkozása” 2021. október).

2021-re megint lehetővé váltak a szakmai rendezvények, és ekkor már a kutatási eredményeket tudtuk bemutatni:

A nemzetközi disszemináció szempontjából alapvető, hogy a kutatócsoport tagjai (Falvay, Szemere, Dotto) bemutatták a kutatás eredményeit a 2021-re halasztott bolognai Medieval Translator Congress-en.

Továbbá a vezető kutató 2021 őszén a Meditationes kontextusát és hatását mutatta be 3 olaszországi konferencián:

„Dante e le Meditationes Vitae Christi” Bolognai Egyetem, Ravenna /*Alma Dante: Congresso Dantesco Internazionale*

„Le Meditationes vitae Christi come bestseller” Università della Campania “Vamvitelli”, Caserta / *I best sellers del Medioevo e della prima Età Moderna: Tra evasione, studio e devozione*

„Dante e la tradizione bonaventuriana” Római Magyar Akadémia /"Veggi sua dottrina / come può seguitar la mia parola" *La Commedia nell'Europa centrale: ricezione, politica e scienza*

A projekt elején elvégzett személyes találkozók túl, a velencei publikáció kapcsán 2020 folyamán számos online workshopot tartottunk az olasz kollégákkal (Diego Dotto, Antonio Montefusco).

2021 tavaszán online workshopot tartottunk a projekt külső szakértője, Daniele Solvi részvételével, a második tervezett publikáció módszertani kérdéseiről.

2021 őszén online workshopot tartottunk Filippo Seddà-val a Classical Text Editor szoftverrel kapcsolatos módszertani problémákról

PUBLIKÁCIÓK:

A kutatás legfőbb eredménye a két kötet, amely a szövegkiadásokat tartalmazza.

1) Dotto Diego, Falvay Dávid, Montefusco Antonio, szerk. *Le Meditationes Vitae Christi in volgare secondo il codice Paris, BnF, it. 115: Edizione, commentario e riproduzione del corredo iconografico*. Velence: Fondazione Università Ca' Foscari, 2021.

Az 509 oldalas, reprezentatív kötet a nyomtatott forma mellett open access formában szabadon letölthető: <https://edizionicafoscari.unive.it/en/edizioni4/libri/978-88-6969-510-0/> permalink <http://doi.org/10.30687/978-88-6969-509-4>

A kutatás tárgyát képező szövegkiadás első fele (Testo maggiore A) kapcsán a kutatás eredményeinek nemzetközi beágyazása szempontjából alapvetően fontos, hogy a szövegkiadás nemzetközi együttműködés keretében, külön kötetben jelent meg. A Velencei Ca' Foscari Egyetemen működő ERC kutatócsoporttal (BIFLOW) sikerült együttműködést kialakítani, és ennek eredményeképpen nem csupán a szövegkiadás és a kísérőtanulmányok, hanem a szöveget őrző híres párizsi kódex (BnF. cod. Ital 115) több mint 200 illusztrációja is megjelent is fakszimile formában, és művészettörténeti apparátus kíséretében.

A BIFLOW kutatócsoport tagjai (Antonio Montefusco, Sara Bischetti, Giacomo Colozza, Maria Conte) mellett publikációban nagy részt vállalt a firenzei OVI-CNR kutatója, a pályázatban is nevesített Diego Dotto is, valamint a kódex kép-anyagának nemzetközi szinten is legnevesebb szakértője, Holly Flora (Tulane University), továbbá Federico Rossi is (Scuola

Normale Superiore di Pisa). Mindez a szövegkiadás ismertségét, nemzetközi beágyazottságát nagyban megnöveli, hiszen így egy nemzetközi szinten is komoly kiadvány jött létre. A megnövekedett költségeket a velencei ERC kutatócsoport állta. A publikációban közreműködött a projekt összes nevesített magyar résztvevője (Falvay, Ertl, Konrád, Szemere), valamint hallgatók (Béres Csenge, Hári Kata), és további magyar kollégákat (Draskóczy Eszter, Szilágyi Imre) is bevontunk

E publikáció nem csupán nemzetközi volumene és interdiszciplináris jellege miatt fontos, hanem a legújabb kutatási eredmények alapján filológiai szempontból is jóval fontosabb a kiadott szöveg, mint azt korábban feltételeztük, hiszen a legújabb kutatási eredmények (lásd Federico Rossi és a vezető kutató tanulmányait a kötetben) kimutatták, hogy a párizsi kódex sokkal szervezettebben kapcsolódik a középkori szöveghagyományba, mint azt korábban feltételezték. Emiatt a szövegkiadás nem csupán a Paris BnF it. 115 átiratát jelenti, hanem valódi a kritikai kiadást, a többi szövegtanú (MS Riccardiano 1346, Oxford: Bodleian Library, Canonici, Ital 214), valamint a latin kéziratok egybevetésével.

2) Falvay Dávid - Szemere Ditta - Ertl Péter - Konrád Eszter: *Prove di edizione critica del Testo maggiore A e Testo maggiore B delle Meditationes vitae Christi in volgare*. Budapest, ELTE BTK Olasz Nyelv és Irodalom Tanszék, 2021.
http://olasz.elte.hu/files/Prove_di_edizioni_FINAL.pdf

A második kötet-méretű publikáció egyrészt a Testo maggiore B kritikai kiadását tartalmazza 5 középkori kódex szövege alapján, valamint a két változat összevetését, 10 reprezentatív fejezet alapján, szinoptikus kiadás formájában, ahol a két szövegváltozat párhuzamosan olvasható, szinkronizált apparátusok segítségével. E szinoptikus szövegkiadást a Classical Text Editor (CTE) szoftver segítségével végeztük, és a kiadásban a projekt résztvevőin túl közreműködött konzulensként Giampaolo Salvi, nyelvészprofesszor, Filippo Sedda, filológus, a CTE legnevesebb olasz szakértője (a projekt külső konzulense), valamint hallgatóként Mojzi Annamária.

3) További publikációk:

A vezető kutatónak megjelent egy hosszabb, 50 oldalas összefoglaló tanulmánya a diszciplína egyik vezető folyóiratában („Le Meditazioni sulla vita di Cristo nel contesto del minoritismo del primo Trecento.” Franciscana: Bollettino della Società Internazionale di Studi Francescani. XXII (2020), 139-187), és egy angol tanulmánya egy a nemzetközi kutatás mai állását reprezentáló angol kötetben is („The Italian Text of the Paris Manuscript of the Meditationes:

Historiographic Remarks and Further Perspectives” In Holly Flora, Peter Toth, szerk., *The Meditationes Vitae Christi Reconsidered: New Perspectives on Text and Image*. Brepols, 2021, 99-110). Valamint két magyar nyelvű publikációja is megjelent, melyek a szélesebb szakmai közönség számára is elérhetővé teszik a kutatás tárgyának néhány aspektusát.

Ertl Péter tanulmánya főleg módszertani szempontból kapcsolódik a kutatócsoport tevékenységéhez, míg Szemere Ditta megjelent angol cikke az MVC 15. századi továbbélését tárgyalja.

A vezető kutató tanulmánykötete (Falvay Dávid, *Vernacular Hagiography and Meditation Literature in Late Medieval Italy: Essays*. Budapest: Eötvös Kiadó, 2021) is részben a projekt kutatási eredményeit tartalmazza.

További közlésre elfogadott, de még meg nem jelent tanulmány:

„The Passion Narrative in the *Meditationes Vitae Christi*: Texts and Images” In Pietro Delcorno – Holly Johnson, szerk. *Communicating the Passion: The Socio-Religious Function of an Emotional Narrative (1250-1530)*, Brepols, megjelenés előtt.